

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI* tarafından Anayasanın 98. ve iç tüzüğün 96. ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim
16.03.2026.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Şırnak'ta son günlerde etkili olan yoğun yağışlar, yalnızca meteorolojik bir olayın değil, yıllardır dikkat çektiğimiz; biriken yapısal ihmallerin ve ekolojik tahribatın sonuçlarını açığa çıkarmıştır. Uludere ilçesindeki Şiwêt (Ballı) ve Nêrweh (Taşdelen) köylerinde yaşanan sel ve toprak kaymaları sonucu çok sayıda ev ve ahır su ve çamur altında kalmış, çok sayıda küçükbaş ve büyükbaş ölmüş, yurttaşlar tahliye edilmek zorunda bırakılmış ve bölgede ağır maddi zarar meydana gelmiştir.

Bu olayları yalnızca yoğun yağışın doğrudan sonucu olarak değerlendirmek, yaşanan tablonun gerçek nedenlerini görünmez kılmaktadır. Çünkü Şırnak'ın özellikle kırsal alanları uzun süredir baraj projeleri, madencilik faaliyetleri, dere yataklarına müdahaleler, kontrolsüz hafriyat birikimleri, yol açma çalışmaları ve yetersiz altyapı uygulamaları nedeniyle ekolojik açıdan giderek daha kırılgan hale getirilmiştir. Doğal dengeyi bozan bu müdahaleler, yağışın etkisini büyütmekte; seli, heyelanı daha yıkıcı hale getirmektedir.

Nitekim Taşdelen Köyü'nün üst kısmında inşa edilen üç barajın, köy yerleşimi bakımından ciddi riskler doğurduğu; olası bir taşkın ya da teknik arıza halinde köyün doğrudan tehlike altında kalacağı yönünde uzun süredir uyarılar yapılmaktadır. Bunun yanı sıra köyün kuzey yamacındaki maden ocağı ile burada biriken hafriyatların, yağışla birlikte heyelan ve taşkın riskini artırdığı ifade edilmektedir. Söz konusu hafriyatlar konusunda Gülyazı Köyü Muhtarlığının daha önce bir heyet ile DSİ 10. Bölge Müdürlüğü'ne başvuruda bulunduğu.

ancak söz konusu başvuruya rağmen herhangi bir çözüm üretilmediği de bilinmektedir. Dolayısıyla burada ortaya çıkan zarar, yalnızca doğa koşullarının değil, kamusal denetimsizliğin ve ekolojik yıkımı derinleştiren politikaların da sonucudur.

Ancak yıllardır yapılan uyarılara rağmen gerekli önlemlerin alınmamış; kırsal yerleşimlerin baraj, maden ve hafriyat baskısı altında bırakılmış; ilgili kamu kurumlarının ise açık risklere rağmen sorumluluklarını yerine getirmemiştir. Özellikle DSI 10. Bölge Müdürlüğü başta olmak üzere yetkili idarelerin risk azaltıcı tedbirleri zamanında almaması, yaşanan zararın büyümesinde belirleyici olmuştur.

Bu bağlamda;

1. Şırnak'ın Uludere ilçesinde, özellikle Şîwê (Ballı) ve Nêrweh (Taşdelen) köylerini kapsayan hatta son beş yıl içerisinde sel, heyelan, taşkın ve çığ riskine ilişkin herhangi bir risk analizi, taşkın haritası, afet kırılganlık raporu veya önleyici planlama çalışması yapılmış mıdır?
2. Taşdelen Köyü'nün üst kısmında inşa edilen üç barajın, köy yerleşimi üzerindeki olası etkilerine ilişkin herhangi bir taşkın güvenliği, teknik arıza, set güvenliği ve yerleşim riski değerlendirmesi yapılmış mıdır?
3. Söz konusu barajların bulunduğu bölgede, olası yoğun yağış, taşkın, ani su boşalması veya teknik arıza halinde köy halkının korunmasına yönelik bir erken uyarı, tahliye ve acil müdahale planı var mıdır?
4. Taşdelen Köyü'nün kuzey yamacındaki maden ocağı ile bu alanda biriken hafriyatların, sel ve heyelan riskini artırdığı yönünde Bakanlığınızca yapılmış herhangi bir inceleme, denetim veya tespit bulunmakta mıdır?
5. Söz konusu hafriyatlara ilişkin olarak Gülyazı Köyü Muhtarlığı tarafından bir heyet eşliğinde DSI 10. Bölge Müdürlüğü'ne yapılan başvuru üzerine hangi inceleme, denetim veya idari işlem yapılmıştır; başvuruya rağmen neden herhangi bir çözüm üretilmemiştir?
6. Uludere hattında yürütülen baraj, yol, kazı, hafriyat ve diğer altyapı çalışmalarının dere yatakları, yüzey akışı, toprak stabilitesi ve kırsal yerleşim güvenliği üzerindeki toplam etkilerine ilişkin herhangi bir kümülatif ekolojik etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?
7. Şîwê (Ballı) ve Nêrweh (Taşdelen) köylerinde meydana gelen sel ve heyelan sonrasında zarar gören ev, ahır, tarım alanı ve ölen hayvan sayısı kaçtır? Bu zararların tamamına ilişkin resmi hasar tespiti yapılmış mıdır?

8. Risk nedeniyle tahliye edilen haneler için barınma, geçici yerleşim, altyapı onarımı, hayvancılık zararlarının karşılanması ve ekonomik kayıpların giderilmesi konusunda hangi somut adımlar atılmıştır?
9. Taşdelen Köyü'nün mevcut yerleşim alanının baraj, heyelan ve taşkın riski altında bulunduğu açıkken, köyün daha güvenli bir alana taşınmasına ya da eski Taşdelen Köyü'nün yeniden yerleşime açılmasına ilişkin herhangi bir planlama yapılmış mıdır?
10. DSİ 10. Bölge Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili kamu kurumları hakkında, bölgede uzun süredir var olan risklere rağmen gerekli önlemlerin alınmaması nedeniyle herhangi bir idari soruşturma, inceleme veya denetim başlatılmış mıdır?
11. Şırnak genelinde son yıllarda artan sel, heyelan ve çığ olaylarının; baraj projeleri, madencilik faaliyetleri, dere yataklarına müdahale, ormansızlaşma ve iklim krizinin yerel etkileriyle birlikte ele alınacağı bütünlüklü bir çalışma yürütülmekte midir?
12. Bakanlığınız, Uludere başta olmak üzere yüksek riskli bölgelerde hafriyat temizliği, dere yataklarının korunması, yamaç güçlendirme, ekolojik restorasyon ve kırsal yerleşim güvenliği bakımından hangi acil önlemleri alacaktır?
13. Şırnak'ta benzer felaketlerin tekrar yaşanmaması için, halkın, köy muhtarlıklarının, ekoloji örgütlerinin ve ilgili meslek odalarının katılımıyla bölgesel bir afet-ekoloji eylem planı hazırlanacak mıdır?
14. Bakanlığınız, Şırnak'ta yaşanan bu olayların yalnızca meteorolojik değil, aynı zamanda ekolojik yıkım ve kamusal ihmal sonucu büyüyen afetler olduğu gerçeğini kabul etmekte midir?
15. Bölgede yıllardır dile getirilen uyarılara rağmen önlem alınmamasının sorumluları kimlerdir; bu sorumlular hakkında herhangi bir işlem tesis edilecek midir?